

גיליון בתי ההוראה 'המאורות'

לקהילות קודש תימן

בנשיאות מרנן ורבנן שליט"א

גיליון מיוחד לחג הפסח ה'תשפ"א

הלכות ומנהגי חג הפסח לשנת ה'תשפ"א

נערך ע"י הגאון רבי איתמר מחפוד שליט"א

אב"ד חוקת משפט ומרבני בית ההוראה 'המאורות'

יום שישי י"ג ניסן

שריפת המץ

א. שורפים את החמץ ביום שישי י"ג ניסן, וטוב לשורפו קודם חצות היום כדי שלא יבוא לטעות בשאר שנים (שו"ע ס"ב). [ואף שבשאר שנים יש לבער בשעה חמישית כדי שיבטל את החמץ אחר השריפה קודם שנאסר בהנאה, שהרי משנאסר בהנאה אינו יכול לבטלו (עיין שו"ע סימן תמ"ג ס"א ומשנ"ב סימן תל"ג ס"ק י"ב ושעה"צ סק"ב), מכל מקום כיון דמה שנאסר בשעה ששית הוא רק מדרבנן לא גזרו בזה שמה יטעה, משום שהוא גזירה לגזירה (עיין בדעת תורה סימן תמ"ד ס"ב)].

ויש אומרים שישרפנו כבשאר שנים עד סוף שעה חמישית (מאמר מרדכי סק"ג, חיי אדם כלל קכ"ט ס"ט, כף החיים ס"ק כ"ב). ואין צריך לבטלו אחר שריפתו לומר: "כל חמירא וכו' כיון שאוכל עדיין המץ בסעודות שבת, אלא יבטלנו בשבת אחר שגמר סעודת שחרית, וכדלהלן. (רמ"א ס"ב, שתילי זיתים סק"ה ומשנ"ב סק"י).

עשיית מלאכה

ב. מותר לעשות מלאכה ביום שישי, כמו בכל ערבי שבתות. [כיון שהאיסור לעשות מלאכה בערב פסח הוא משום שהוא זמן הקרבת קרבן פסח כמ"ש הרמב"ם (הל' יו"ט פ"ח הי"ז), וכשהל ערב פסח בשבת היה הפסח נשחט בשבת ולא ביום שישי (פסח מעובין אות צ"ג, נחפה בכסף ח"א או"ח סימן ז', וברכי יוסף סימן תס"ח סק"ב)]. ויש להזדרז להספיק ולהכין את כל צרכי הפסח (לצאת דעת רש"י פסחים דף נ' ע"א הסובר שהאיסור הוא שמא יטרד במלאכה, ולא יכין את כל צרכי הפסח).

לישת מצת מצוה בערב פסח

ג. לשיין מצת מצוה בערב שבת אחר שש שעות, הגם שאינו ערב פסח (שו"ע סימן תנ"ח ס"א). ומנהג הרבה מקהילותינו בתימן, היה לאפות במוצאי שבת ליל יום טוב (כדעת הטור בשם רב מתתיה ועוד). אך כעת כבר לא נהגו בכך, עקב שינוי מציאות החיים.

עירובי חצרות

עושיין עירובי חצרות ושיתופי מבואות ביום ששי במצה שאינה מתעפשת מהר במשך השנה [ואם המצה הישנה ראויה לאכילה אינו חייב לערב] ומועיל העירוב כיון שבזמן חלותו בבין השמשות מותר לאכול מצה וגם היא ראויה לקטנים. ואם עשו בפת יש להחליפה למצה כיון שיש נוסחאות שהמכירה לגזי חלה סמוך לכניסת השבת (שו"ת ברית הלוי ח"ג נכת"י). מיהו, צריך להזהר לעשות תנאי שהעירוב [וכן החמץ שישאר ממה ששייר לסעודת שבת אינו בכלל המכירה, דא"כ הוא שייך לגזי ולא יקיים בו מצות ביעור] אינו נכלל בכלל מכירת החמץ שמוכרו לגזי בערב שבת. ויש שמוכרים בער"ש עם הקנין וכו' מעכשיו ע"מ שיחול הקנין בשבת בסוף שעה חמישית, ויש שמפקקים בזה שאסור לעשות קנין שיחול בשבת. (עיין שו"ת רעק"א קמא סימן קנ"ט. ויש מתירין, עיין תורת חסד ח"א סימן י"ג, מהרי"ל דיסקין ח"ב קו"א סימן נ"ח, ובדעת תורה למהרש"ם סימן ש"ו ס"ז, אגרות משה או"ח ח"ג סימן מ"ד). וכיון שהרבה פעמים דירי הבנין מוכרים את המצם ע"י רבנים שונים שנוסחאותיהם שונים, ויש נוסחאות שהמכירה חלה סמוך לכניסת השבת, נמצא שגם העירוב נמכר ושייך לגזי, לכן יש לנהוג לעשות עירוב במצה.

בישול לשבת בבלי פסח

כיום ישנם כלים וסירים חד פעמיים, ויש מבשלים לשבת זו בכלי פסח ומוזגים לכלים חד פעמיים, עקב הטורח וחשש פירורי חמץ, ואין בזה זלזול בכבוד שבת. וטוב שהיה כלים חד פעמיים יוקרתיים, כדרך שעושים בשמחות. ועכ"פ לא יכינו כובאנה וכו"ב לשבת זו, כיון שקשה לשטוף את הסיר שנדבק בו הרבה. (עיין שו"ע ס"ג, שתילי זיתים סק"ז, עץ חיים ח"ב דף ב' ע"ב). וראוי לקדש בגביע מכסף או זכוכית, ולא לקדש בכוס חד פעמית, לפי שלדעת כמה מהפוסקים אינה ראויה לקידוש. (עיין שו"ת אגרות משה או"ח ח"ג סימן ל"ט, וציץ אליעזר חלק י"ב סימן ב"ג).

יום חמישי י"ב ניסן

מכירת חמץ

בשנה זו, שנת ה'תשפ"א, בעקבות כך שערב פסח יחול ביום שבת קודש, יש למכור את החמץ ולעשות הקניינים עם הגזי ביום שישי י"ג ניסן, ויש לציין בשטר שהמכירה תחול ביום שישי י"ג ניסן בשעה 18:55. אמנם, יש להתנות, שהחמץ הנצרך עבור סעודות השבת, וכן החמץ שישאר מהסעודה ונראה בעין אינו בכלל המכירה, כמו כן הגזי מאפשר להשתמש בעת צורך גדול במקומות שנמכרו לו. אלו העושים מכירת י"ג, עליהם לעשות השנה את המכירה ביום חמישי י"ב ניסן.

תענית בכורות

ב. יש אומרים שהבכורים מקדימים את התענית ליום חמישי י"ב ניסן. ויש חולקים ואומרים שכיון שנדחה משבת אין מתענין כלל (שו"ע סימן ת"ע ס"ב). וכתב הרמ"א שהמנהג אצלם כדעה ראשונה, אך רבינו השתילי זיתים שם השמיט דברי הרמ"א, ושמע מינה שמנהגינו שאין צריך להתענות. וכן הוא ע"פ כללי השו"ע כ"א האחרון, וכן היה המנהג כמעט ברוב ככל קהילותינו שלא להתענות (עיין עריכת שולחן סימן ס"א ושו"ע המקוצר ח"ג סימן פ"ח אות ו'). ומכל מקום מהיות טוב אל תקרי רע, אם בקל לו ישמע סיום מסכת או ישתתף בסעודות מצוה, כגון ברית מילה או פדיון הבן.

בדיקת חמץ

ג. בודקין את החמץ בברכה בליל י"ג (יום חמישי בלילה בצאת הכוכבים). ואם שכח, יבדוק ביום ששי לאור הנר ובברכה, ואין צורך להאפיל את הבית, ומול החלון יכול לבדוק בלא נר. ואם שכח ולא בדק גם ביום ששי, ויש לו נר דלוק, יאמר לגזי לטלטל את הנר ויבדוק הישראל לאורו, אבל אסור לו לומר לגזי בשבת להדליק לו נר לצורך זה (שו"ע הנ"ל סימן ת"ה ס"ג). אבל יש להחמיר ויבדוק את החדרים המזורים באור החשמל, ונגד החלון יבדוק ביום השבת, ושאר המקומות יבדוק במוצ"ש ליל יו"ט בלא ברכה.

- בתי מדרש לתורה והוראה
- ישיבת הקירוב בנס ציונה
- כולל אברכים
- מדרשות נוער לקירוב רחוקים
- קו ההלכה ארצי ליהדות תימן
- עזרה לנוקמים
- מכון להוצאה לאור

יום שבת קודש - ערב פסח ה'תשפ"א

א. יש להכין ביום שישי נר נשמה, שיספיק להדליק ממנו בשביל לברך עליו בהכרלה במוצאי שבת, ובשביל הדלקת הגז. ב. סעודת ליל שבת ויום שבת קודם זמן איסור אכילת חמץ, יקיים בלחם (שו"ע סימן תמ"ד ס"א). ונוהגים לקנות לסעודות השבת פיתות וכיו"ב שאינם מתפוררות, וסעודה שלישית יעשה במצה עשירה (עיין להלן אות ט"ז), כיון שזמנה אחר חצות היום וכבר חל איסור אכילת חמץ, (מעיקר הדין יכול לקיים גם סעודת ליל שבת ויום שבת במצה עשירה, עיין אור זרוע ח"ב סימן רנ"ו, ומהר"ל הל' ערב פסח).

סעודה שלישית בשבת של ערב פסח

א. לא נהגו בקהילותינו לעשות סעודה ג' במצה עשירה, וגם אין מצוי כיום מצה עשירה העשויה מקמח שאינו לתות ונילוש במי פירות בלא טיפת מים, ולכן יעשה אותה בפירות או בשר או דגים. (עיין שו"ע סימן רצ"א ס"ה הורמ"א סימן תמ"ד ס"א). ודע, ד"מצה עשירה" הנמכרת בחנויות, יש בה חששות ופקפוקים גדולים, מחמת חומרי ההתפחה, אבקת הביצים, יין שאינו 100% בלא תערובת מים, וכן שטיפת הצינורות במים [ומשרר הבריאות אינו מאשר לטשטש ביין], ואם נשארה שם אפילו טיפת מים, מחמץ מיידית (כיעוין שו"ע סימן תס"ב ס"ב), לכן אסור להשוותה בפסח מבלי למכרה במכירת חמץ, ואסורה באכילה אחר פסח כדון חמץ שעבר עליו הפסח.

ב. כדי לצאת סעודה שלישית בלחם, יש הנוהגים (אף שהמהרי"ץ בעץ חיים הביא דעה זו, אך משמעות מסקנת דבריו שלא לנהוג כן, וכן לא הובא דעה זו בשתילי זיתים) לחלק סעודת שחרית לשנים, דהיינו שאחר שאכל עיקר הסעודה (עיין שו"ת שבט הלוי ח"א סימן נ"ז) יברך ברכת המזון, ויעשה הפסק שהייה קצת (עיין בט"ז סימן רצ"א ס"ב, וחמד משה סימן תמ"ד ס"ו), וטוב יותר שיצא אחר מדרגות ויחזור ויטול דיו שוב בכרכה ויברך המוציא ויאכל לפחות כביצה פת לשם סעודה שלישית,

ואין בזה גורם ברכה שאינה צריכה, כיון שעושה לצורך. (ראה שו"ת הרא"ש כלל כ"ד סימן ד', ומג"א סימן רט"ז סק"ו, וערך השלחן סימן רצ"א סק"ד).

ומכל מקום, כיון שלרוב הראשונים והשולחן ערוך זמנה של סעודה שלישית היא רק לאחר חצות היום, וקודם לכן לא יצא ידי חובתו (עיין שו"ע סימן רצ"א ס"ב), אשר על כן יקיים סעודה שלישית בפירות או בכשר או דגים, וכאמור לעיל.

ג. נראה שאינו יכול לעשות שתי סעודות בליל שבת וסעודה אחת ביום, וכן לצאת ידי חובת סעודה שלישית בלחם. (כן כתבתי בתשובתי בשו"ת ברית הלוי ח"ג כ"י).

ד. אם יש לו רק פיתה או לחמניה אחת, יכול לצרף ללחם משנה מצה משאר המצות שלא מיעדם לצאת בהם ידי חובת הכזיתות בליל הסדר (משום שמצות הלילה הרי הם מוקצה, עיין פרי מגדים א"א סק"א, וכן איש חי פרשת צו אות ו), הגם שאסור לאכול מצה בערב פסח. (אגרות חזו"א ח"א סימן קפ"ח, ושו"ת יב"א ח"ח או"ח סימן ל"ב סק"א) ויניח המצה בניילון כדי שלא יפלו עליה פירוורי חמץ ח"ו, ואין בזה הציצה (כ"כ בתשובתי שו"ת ברית הלוי ח"ג כ"י).

סדר סעודת שבת שחרית

א. קמים להתפלל מוקדם כדי שיספיקו לאכול סעודת שבת לפני סוף זמן איסור אכילת חמץ. (עיין בעץ חיים ח"ב דף ב' ע"א ומשנ"ב סק"ד).

אדם שקם מאוחר, ואם יתפלל יגיע זמן איסור אכילת חמץ, נראה שאסור לו לאכול קודם התפילה, כיון שחובת קידוש וסעודה היא רק אחר תפילת שחרית. (עיין שו"ע סימן רפ"ו ס"ג). לכן יקדש אחר תפילת שחרית ויבצע על לחם משנה ויאכל כביצה ויתפלל מוסף, ואחר כך ימשיך אכילתו, גם אם נוהג לטעום ולשתות אחר תפילת שחרית בלא קידוש כסוברים שחובת קידוש חלה רק אחר תפילת מוסף, ואין זה כרתית דסתי.

ב. אם לא יספיק להתפלל שחרית קודם אכילתו, יש מתירים לצאת ידי חובת סעודת שבת במצה, לפי שאיסור אכילת מצה בערב פסח הוא מדרבנן וסעודת שבת היא מהתורה ויש לצרף את שיטת הרז"ה הסובר דאיסור אכילת מצה בערב פסח מתחיל מחצות היום.

ולענין מעשה נראה, שלא יאכל מצה, אלא ישרה מצה שלמה במים ורתחין של כלי ראשון שאינו על האש, וישנה קצת במים עד שישנה קצת טעמה ותחשב מבושלת, ולא מספיק לטבלה במים ולהוציאה מיד (עיין חזו"א או"ח סימן כ"ז סק"ט). ויזהר שלא תהיה נימוחה (עיין סימן קס"ח ס"י) כדלהלן אות כ"ב, ויקיים בזה חיוב לחם משנה וסעודת שבת. ובני אשכנז שאוסרים שריית מצה בשבת בכלי ראשון (עיין רמ"א סימן שי"ח ס"ה), ובכלי שני הלא לא נחשבת מצה מבושלת ואסור לאכלה בערב פסח, יש להתיר אכילת מצה כדי לקיים סעודת שניה של שבת.

אכילה במרפסת הבית

ישנם האוכלים במרפסת חמץ לסעודת שבת ולאחר מכן נכנסים להמשיך את עיקר הסעודה כדי שלא לאכול חמץ בסלון וישארו שם פירוורי חמץ, ואין זה נחשב למשיכה וסילוק מהפת, כיון שדעתו מראש להמשיך לאכול את עיקר הסעודה אח"כ והכל נטפל לפת. וכן אם אוכל חמץ והגיע זמן איסור אכילת חמץ, אין זה נחשב סילוק מהפת כיון שמה שממשיך לאכול זה טפל לסעודה שהיתה בפת, ויכול להמשיך בלא לברך על אכילת מאכלים שאינם חמץ.

אכילת מצה מטוגנת או מבושלת בשבת

א. יש נוהגים לשרוף את כל החמץ שברשותם ביום שישי, ולקיים סעודות שבת ולחם משנה במצה שלימה מטוגנת או מבושלת בכלי ראשון (עיין שו"ע סימן תס"א ס"ד ומשנ"ב סק"ב). וישנה קצת במים עד שישנה קצת טעמה ותחשב מבושלת, ולא מספיק לטבלה במים ולהוציאה מיד (עי' חזו"א או"ח סימן כ"ז סק"ט), ויכול אף לשרותה בשבת בכלי ראשון שאינו על האש, לפי שאין בישול אחר אפיה (עיין שו"ע סימן שי"ח ס"ה), אך נראה שלשיטת רבינו הרמב"ם אסור לאכול מצה מטוגנת או מבושלת בערב פסח, כדי שיהא היכר לאכילתה בערב (עיין שעה"צ סק"א).

ב. יש מגדולי הפוסקים שהתירו לאכול מצה מבושלת שאין בגודלה כזית. אבל אם יש בה כזית, אסור הגם שאין יוצאים בה ידי חובה בליל הסדר, כיון שאין בה טעם מצה, מ"מ כיון שברכתה המוציא אסור. (עיין במג"א סימן תע"א סק"ח, ודרך החיים סימן ק"ב אות ד'). ויש שהתירו אף ביותר מכזית. (עיין הגהת רעק"א על המג"א, ובהנהויתו על הדרך החיים שם, ובשו"ע הגר"ז סימן תמ"ד ס"ד). וטוב להחמיר כשיטת האוסרים, ובפרט שדעת הרמב"ם נראה שאסור וכנ"ל.

ג. על מצה מבושלת מברך המוציא אם יש בה שיעור כזית, וכן מצה מטוגנת ויש לפחות בשכבה אחת כזית שלם, מברך עליה המוציא, ואם אין בשכבה אחת כזית, ברכתה בורא מיני מזונות ועל המחיה. (עיין שו"ע סימן קס"ה ס"י). ואם טיגנה בשיעור כזית ואח"כ חתכה לפחות מכזית, צ"ע אם יברך המוציא, כיון דעתה אין בה כזית (ביאורה"ל ד"ה אם יש בשם פמ"ו, וכן לכאורה דעת רש"י ברכות ל"ז ע"ב ד"ה ותני, דהא מנחת מרחשת פותת אותה אחר הטיגון, ודברי החזו"א סימן כ"ז סק"ה ד"ה היוצא, הם רק ברעת ר"ת). ומכל מקום אם חתכה בשעת הסעודה, ודאי דברכתה המוציא, דהרי גם בפיו חותכה (עיין חזו"א שם). ויש לעיין מהי הגדרת בזמן הסעודה, וצ"ע.

מכירת חמץ

במשרדי בתי ההוראה 'המאורות'
ניתן לקיים טלפונית בכל עת
חייגו: 03-30-8888-5 שלוחה 1
או בדוא"ל:
sm08830222@gmail.com
וכן באתר 'המאורות'
אתר התוכן וההלכה ליהדות תימן

כשרות תרופות

מוקד מידע בענייני כשרות
התרופות לפסח
ניתן יהיה לקבל מענה
הלכתי - רפואי
בכל הנוגע לכשרות התרופות
לחג הפסח

ניתן לשלוח שאלות במייל
sm08830222@gmail.com

כמו כן, ניתן לשאול במוקד ההלכה
*8416 שלוחה 1.

נקיון הבית לאחר אכילת החמץ בסעודת השבת

א. יזהר מאד שלא יתפזרו פירוורי לחם, ומיד לאחר הסעודה יטאטא את המקום שאכל בו החמץ (עיי' משנ"ב ס"ק ט"ו), ואסור לשטוף המקום במים (עיי' שו"ע סימן של"ז ס"ג) ויזרוק את המפה עם הכלים חד פעמיים שנשארו בהם פירוורי החמץ, לפי שלרוב הפוסקים אין חובת ביעור בפירוורים שאין להם חשיבות והם פחות כזית. (עיי' במשנ"ב ס"ק ט"ו, וכף החיים סק"ל, ומה שכתבתי בשו"ת ברית הלוי ח"ב סימן ס"ה). ואם נשאר לו חמץ כזית, ישפוך עליו אקנומיקה או כל חומר פוגם שאינו מוקצה בשבת ויזרוק אותו לאשפה וזוה יקיים מצות ביעור חמץ. ומ"מ כדאי לעשות כן גם על הפירוורים פחות מכזית שבתוך המפה.

ב. לאחר סיום האכילה, יש המפוררים את הלחם לחתיכות קטנות, ואין בזה איסור טוחן בשבת, לפי שאין טוחן אחר טוחן, עיי' רמ"א סימן שכ"א ס"י, וזורקים לבית הכסא ופותחים את המים שילך למערכת הביוב. (עיי' משנ"ב ס"ק כ"א וסימן תמ"ה סק"ה, וחזו"א או"ח סימן קט"ז ס"ק ט"ז, ואור לציון ח"ג פרק י"ד אות ב). אך לא נשמע אצלינו דבר זה, כיון שחושבים זה לזלזול בלחם. (ראה ויצבור יוסף בר ח"ד

פרק כ"ו סימן יא, ועריכת שולחן סימן תמ"ד אות ח). אך יש לדון בבתי כסאות שלנו שאינו ניכר הזלזול.

ג. טוב להשאיר לפחות כזית חמץ שבו יקיים מצוות ביעור חמץ כנ"ל, כיון שישנם הסוברים דמצוות תשבתו אינה בשב ואל תעשה שלא יהיה לו חמץ, אלא היא מצוה בקום ועשה. ואמנם גם לשיטתם כשאין לו חמץ, אינו נחשב מבטל מצות עשה, אלא שאינו מקיים בזה מצוות עשה. (עיי' מנחת חינוך מצוה ט', ושער הציון סימן ת"ג סק"ב).

ד. לאחר מכן, יזהר שלא לשכוח לבטל את החמץ ויאמר: "כל חמירא דאיכא ברשותי, דלא חזיתיה ודלא ביערתיה, ליהוי בטיל וחשיב כעפרא דארעא".

ה. אחר הסעודה, ינער היטב בגדיו שמא נפלו פירוורים עליהם, וישטוף ידיו ופינו, ויזהר לנקות היטב היטב בין שיניו (כן איש חי שנה ראשונה סימן צ"ז ס"ה) בקיסם ובחוט דנטלי, ובפרט אם יש לו חורים. ויזהר מהוצאת דם, ויצחצח את שיניו במברשת ללא משהח, אלא ב"מי פה". וכן מי שיש לו שיניים תותבות, ינקם היטב, ויערה עליהם מים מכלי שני.

א. אסור לסדר לפני צאת השבת את השולחן, הכלים, המצות והמצעים להסיבה וכו', לצורך ליל הסדר, משום איסור הכנה משבת ליום טוב, שטורח בשבת שניתנה לעונג, וגם נראה כמזלזל בכבוד השבת. (עיי' ברמ"א סימן תרס"ז ס"א, ומשנ"ב סק"ה וסק"ז, וסימן ש"ב ס"ק י"ט).

ב. כמו כן, אסור להוציא בשבת אפילו בעוד היום גדול, את המצות הרכות מתא ההקפאה, משום איסור מוקצה וכו"ל, וגם מצד איסור הכנה משבת ליו"ט, שניכר שעושה זה לצורך ליל הסדר. ואף שיש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור על ידי שיתן עליו דבר היתר, והוא הדין לטלטול המצה שהיא מוקצה מחמת חסרון כים (עיי' שו"ע סימן ש"ח ס"ה, ורעק"א שם), מכל מקום אין דין זה מוסכם, וישנה אפשרות להפשיטם במהירות בליל יום טוב על הפלטה.

ג. במקום צורך מותר להוציא מהמקפוא מאכלים קפואים המבושלים כבר, אפילו בעוד יום גדול, לצורך ליל הסדר, כיון שיש אפשרות עקרונית אילו היה רוצה להנות מהם בשבת. (עיי' משנ"ב סימן תרס"ז סק"ה ושם). וטוב שיעשה בדרך הערמה, שיתן מתחת המאכלים הקפואים שרוצה להוציאם לצורך הלילה, דברי מאכל שאוכלם בשבת, כגון גלידה או ארטיק כשרים לפסח וכו"ב, ובשבת יפנה אותם אל השיש, כדי לאפשר גישה להוציא הגלידה וכו"ב, ואינו צריך להחזירם.

ד. לא יאמר בפיו בשבת שהולך לישון כדי שיהיה לו כח להישאר ער בלילה עד שעה מאוחרת. (עיי' משנה ברורה סימן רצ"ב סק"ד). אף על פי שבדיבור אין איסור הכנה, מכל מקום יש בזה זלזול בכבוד השבת, לפי שהשינה בשבת תענוג והוא אומר שעושה זה לצורך יום טוב. (עיי' אליהרבה סימן ש"ז ס"ק א').

ה. חלק מקהילות השאמי, נוהגים לטבול את הכרפס שלא בחרוסת (כמנהג הבלדי), או בחומץ (כלשון השו"ע סימן תע"ג ס"ז), אלא נוהגים לטבול הכרפס ב"מי מלח" (שתילי זיתים סימן תע"ג סק"ל). והנהוגים כך, יש להכין המי מלח לפני השבת. ואם שכח להכין מערב שבת, יכניס בליל יום טוב, אך אסור לעשות כמות מרובה כי אם מעט מאד בכמות שצריך בשביל טיבול מקצת הכרפס ולא יותר. (שו"ע הגר"ז סימן תע"ג ס"ק י"ט). ולא יעשה כמות מועטת בכמה צלחות, כגון שהסועדים רבים (עיי' תורת שבת סימן שכ"א סק"ד), וכן כמות המלח תהיה פחות משני שליש מכמות המים (עיי' סימן שכ"א ס"ב, ומשנה ברורה סימן תע"ג ס"ק כ"א).

הננות למוצאי שבת ליל חג הפסח

א. אסור לסדר לפני צאת השבת את השולחן, הכלים, המצות והמצעים להסיבה וכו', לצורך ליל הסדר, משום איסור הכנה משבת ליום טוב, שטורח בשבת שניתנה לעונג, וגם נראה כמזלזל בכבוד השבת. (עיי' ברמ"א סימן תרס"ז ס"א, ומשנ"ב סק"ה וסק"ז, וסימן ש"ב ס"ק י"ט).

ב. כמו כן, אסור להוציא בשבת אפילו בעוד היום גדול, את המצות הרכות מתא ההקפאה, משום איסור מוקצה וכו"ל, וגם מצד איסור הכנה משבת ליו"ט, שניכר שעושה זה לצורך ליל הסדר. ואף שיש מתירים לטלטל כלי שמלאכתו לאיסור על ידי שיתן עליו דבר היתר, והוא הדין לטלטול המצה שהיא מוקצה מחמת חסרון כים (עיי' שו"ע סימן ש"ח ס"ה, ורעק"א שם), מכל מקום אין דין זה מוסכם, וישנה אפשרות להפשיטם במהירות בליל יום טוב על הפלטה.

ג. במקום צורך מותר להוציא מהמקפוא מאכלים קפואים המבושלים כבר, אפילו בעוד יום גדול, לצורך ליל הסדר, כיון שיש אפשרות עקרונית אילו היה רוצה להנות מהם בשבת. (עיי' משנ"ב סימן תרס"ז סק"ה ושם). וטוב שיעשה בדרך הערמה, שיתן מתחת המאכלים הקפואים שרוצה להוציאם לצורך הלילה, דברי מאכל שאוכלם בשבת, כגון גלידה או ארטיק כשרים לפסח וכו"ב, ובשבת יפנה אותם אל השיש, כדי לאפשר גישה להוציא הגלידה וכו"ב, ואינו צריך להחזירם.

ד. לא יאמר בפיו בשבת שהולך לישון כדי שיהיה לו כח להישאר ער בלילה עד שעה מאוחרת. (עיי' משנה ברורה סימן רצ"ב סק"ד). אף על פי שבדיבור אין איסור הכנה, מכל מקום יש בזה זלזול בכבוד השבת, לפי שהשינה בשבת תענוג והוא אומר שעושה זה לצורך יום טוב. (עיי' אליהרבה סימן ש"ז ס"ק א').

ה. חלק מקהילות השאמי, נוהגים לטבול את הכרפס שלא בחרוסת (כמנהג הבלדי), או בחומץ (כלשון השו"ע סימן תע"ג ס"ז), אלא נוהגים לטבול הכרפס ב"מי מלח" (שתילי זיתים סימן תע"ג סק"ל). והנהוגים כך, יש להכין המי מלח לפני השבת. ואם שכח להכין מערב שבת, יכניס בליל יום טוב, אך אסור לעשות כמות מרובה כי אם מעט מאד בכמות שצריך בשביל טיבול מקצת הכרפס ולא יותר. (שו"ע הגר"ז סימן תע"ג ס"ק י"ט). ולא יעשה כמות מועטת בכמה צלחות, כגון שהסועדים רבים (עיי' תורת שבת סימן שכ"א סק"ד), וכן כמות המלח תהיה פחות משני שליש מכמות המים (עיי' סימן שכ"א ס"ב, ומשנה ברורה סימן תע"ג ס"ק כ"א).

בשורה משמחה

הופיע!

קובץ 'מורשה'

כתב העת השנתי של יהדות תימן

בין מדורי הקובץ על גבי כ-350 עמוד:

- נחוזות ותשובות מחכמי תימן.
- נגזו מלכים - מאמרי וחקרי הלכה ומנהג מאת מורן ורבנן שליט"א.
- זכרון להולכים - דמויות הוד שחסתלקו בשנה החולפת.
- קהילות הקודש - סיקור מרתק על קהילות מתפתחות.
- מהנעשה והנשמע סקודת אידועים אחרונים ועוד...

ניתן להשיג במשרדי 'המאורות':

משרד: 08-9302302, 11 שלוחה 03-30-8888-5

דוא"ל: sm08830222@gmail.com

מקומות ומועדי מכירת חמץ

שע"י רבני בד"ץ ובית ההוראה 'המאורות' דקהילות קודש תימן בא"י

ירושלים

ע"י הגאון רבי פלא כפרי שליט"א,
קרית יובל ירושלים, בתיאום בטל' - 052-712-2201.

מודיעין עילית

ע"י הגאון רבי יורם סרי שליט"א, בביתו רח' שדי חמד 22,
בימים ג', ד' - י', י"א ניסן - בין השעות 10.00-14.00.
וביום ה' י"ב ניסן, בין השעות 10.00-13.00.

ע"י הגאון רבי אורן צדוק שליט"א, בביתו רח' נתיבות המשפט
70, בשעות הבוקר בתיאום בטל' - 0527613074.

ע"י הגאון רבי יובל מוגהז שליט"א, בביתו רח' שדי חמד 2,
בתיאום בטל' - 0527667131.

בביהמ"ד עוד יוסף חי רח' נתיבות המשפט 1,
ע"י הגאון רבי צפניה רענן שליט"א, לאחר הנץ עד 8.30 בבוקר,
בתיאום בטל' - 0527601856.

נתיבות

בביהמ"ד בית מהרי"ץ והרש"ש, ע"י הגאון רבי גלעד חסיד
שליט"א, בתיאום טלפוני - 0527693070.

בבית ההוראה 'בית אהרן' ע"י הגאון רבי רון אל אהרן שליט"א,
ברח' הרב גרשונוביץ 42/5, בימים א' - ה' בין השעות 8 - 9
בבוקר, ובערב בין 22.00 ל-23.00,
ובימי ו' בין השעות - 11.00 ל-12.30.

פתח תקווה

בביהמ"ד אגודת אחים רח' גוש עציון 6, ע"י הגאון רבי אברהם
בן משה שליט"א, בימים א', ג', ד'
כשעה לאחר תפילת ערבית. או בתיאום בטל' - 0504144096.

ראש העין

ע"י הגאון רבי דוד עוזאני שליט"א, בביתו רח' עליית הנוער 8,
בין השעות 20.00-22.00.

ע"י הגאון רבי אסף ברזילי שליט"א, בביתו רח' הרב שלום
שבזי 123, בתיאום - 0548428648.

רחובות

ע"י הגאון רבי אמיתי גדסי שליט"א, רח' ההגנה 2/7, בין
השעות - 19.00-22.00.

רכסים

ע"י הגאון רבי איתמר נגר שליט"א, בביתו רח' מרגנית 11,
בתיאום בטל' - 0527115100.

אלעד

בביהמ"ד בני תורה ע"י הגאון רבי ברוך עוקשי שליט"א,
רח' רבי יוסי בן קיסמא 37, בכל יום לאחר תפילת ערבית,
וכן לאחר השיעור בשעה 21.30.

ע"י הגאון רבי יוסף צברי שליט"א, בביתו רח' הרי"ף 10,
בשעות הבוקר בין השעות - 10.00-13.00,
וכן בין - 20.00-23.00. רצוי לתאם טלפוני - 0548401330.

בביהמ"ד משכן יעקב וחנה רח' רבי מאיר 7, בימים א', ב', ג',
ד' - ח' - י"א ניסן, לאחר התפילות,
אצל הרה"ג אבינועם כהן שליט"א.

בביהמ"ד בית דוד ושלמה, ע"י הגאון רבי נצחוני שמואלי
שליט"א, לאחר תפילת מנחה.

ביתר עילית

ע"י הגאון רבי יצחק מועלם שליט"א, ברח' בעל התניא 6,
בכל יום החל מיום א' ר"ח ניסן תשפ"א.

בית שמש

בביהמ"ד כנסת שמואל רח' בן איש חי 1 חפציבה, ע"י הגאון
רבי אריאל עוזרי שליט"א, בכל יום בין 20.00-21.00.

ע"י הגאון רבי ליאור צברי שליט"א,
בביתו רח' רבי צדוק 10, בתיאום מראש בטל' - 0527614018.

בני ברק

ע"י הגאון רבי אבישלום שמן שליט"א, בביתו רח' רמב"ם 4,
בימים א' - ה' בין השעות 13.30 - 16.30, וביום ו' כל היום.

ע"י הגאון רבי יואב אושרי שליט"א, בביתו רח' השלושה 25
בני ברק, בין השעות - 10.00-14.00, ו-14.00-20.30.

בבד"ץ יורה דעה, רח' אמרי חיים 42, ע"י הגאון רבי אברהם
חלא שליט"א, בין השעות 12.00-22.00.

ע"י הגאון רבי אריאל קלזאן שליט"א,
בביהמ"ד קהילת יעקב ברח' אבטליון 20 בני ברק,
בתיאום מראש בטל' - 0548464732.

הוד השרון

ע"י הגאון רבי יובל מוגהז שליט"א, במשרדי הרבנות רח'
הזקיף 10 הוד השרון, בין השעות 9.00-13.00.

זכרון יעקב

ע"י הגאון רבי איתמר כהן שליט"א,
בביתו רח' חזון איש 15, בתיאום טלפוני - 0548468850.